

EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

DE VREEMDELING DIE IN UW POORTEN IS

Een Bijbelse bezinning op de
vreemdeling als onze naaste.

DE VREEMDELING DIE IN UW POORTEN IS

Een Bijbelse bezinning op de
vreemdeling als onze naaste.

Inhoudsopgave

Woord vooraf	5
1. De vreemdeling in bijbels perspectief	
- een inleiding	7
2. De vreemdeling in bijbels perspectief	
- gegevens uit het Oude Testament	13
3. De vreemdeling in bijbels perspectief	
- gegevens uit het Nieuwe Testament	20
4. De vreemdeling in bijbels perspectief	
- onze houding	24
5. Evangelisatie onder vreemdelingen	
- opdracht en motieven	30
6. Evangelisatie onder vreemdelingen	
- voetangels en klemmen	36
7. Evangelisatie onder vreemdelingen	
- een praktische handreiking	42

Woord vooraf

In mei 2002 verscheen bij het Deputaatschap voor Evangelisatie van de Gereformeerde Gemeenten de eerste editie van de brochure 'De vreemdeling die in uw poorten is'. Het was een beknopte inleiding op het thema 'asielzoekers', van de hand van ds. C. Sonneveld.

De aanleiding was de toenemende stroom vluchtelingen, niet in de laatste plaats ontstaan door de crises die zich toen in de Balkanlanden voltrok. De jaren daarna is het thema asielzoekers (zo u wilt: vluchtelingen) in het maatschappelijk debat wat op de achtergrond geraakt. In het jaar 2015 wordt dit thema echter weer voluit actueel. Grote aantallen vluchtelingen (met name vanuit het Midden Oosten) bereiken West-Europa en vragen hier politiek asiel aan.

Deze situatie is de aanleiding om deze brochure opnieuw uit te geven. Hierbij zijn met instemming van de auteur enkele kleine wijzigingen aangebracht in de tekst. De opbouw van de brochure is niet gewijzigd. Eerst komt de vreemdeling zelf in beeld. Wat bedoelen we eigenlijk met "de vreemdeling die in onze poorten is?" Wat zegt de Bijbel over hem of haar? En hoe moet, in het licht hiervan, onze houding zijn? Vervolgens denken we na over het evangelisatiewerk onder de vreemdelingen. Hoe luidt de opdracht? En waar liggen de moeilijkheden? In een afsluitend hoofdstuk wordt tenslotte een aantal handreikingen gedaan voor de praktijk.

In het voorwoord bij de eerste uitgave schreef de auteur: "Het is onze hartelijke wens dat deze uitgave dienstbaar mag zijn aan de voortgang van het werk onder de vreemdelingen in ons midden. Ook in het Galilea van ons eigen vaderland wil de Heere Zijn Kerk bouwen en Zijn Koninkrijk doen komen. Niet door kracht, noch door geweld, maar door Zijn Geest zal het geschieden." Deze opmerkingen onderschrijven we van harte!

Woerden, januari 2016

Evangelisatie Gereformeerde Gemeenten,
G. Geijtenbeek - *algemeen secretaris*

1. De vreemdeling in bijbels perspectief

- een inleiding

Het gebeurde in een ziekenhuis aan de Maasboulevard in Rotterdam. Een predikant bezocht een gemeentelid dat een ingrijpende operatie had ondergaan. Ze lag op zaal met nog vijf andere vrouwen. Bij vrijwel ieder bed stond de televisie aan. Toen het tijd was om afscheid te nemen, wilde de dominee eerst nog uit de Bijbel lezen en een gebed doen voor de aanwezigen. Alle televisies bleven aan, op één na. Behalve die moeder uit zijn gemeente was er maar één vrouw die haar handen vouwde. Een buitenlandsel! Ze merkte de verlegenheid van de bezoeker. En ze bleef net zo lang rondkijken, totdat iedereen haar voorbeeld volgde. Toen kon de predikant zijn werk doen. Dankzij de Heere. Maar middelijkerwijs dankzij een buitenlandse vrouw.

Vreemdelingen binnen onze poorten

In een aantal hoofdstukken willen we nadenken over de vreemdeling in bijbels perspectief. We zouden ook kunnen spreken van allochtonen of buitenlanders. De vraag is echter wat we eigenlijk bedoelen met 'buitenlanders'. Surinamers, afkomstig uit onze vroegere kolonie? Antillianen, ook wel 'rijksgenoten' genoemd? Zuid-Molukkers of Ambonezen, die zij aan zij gevochten hebben met 'onze jongens' in de Indonesische onafhankelijksoorlog? Belgen die over de grens gekomen zijn? Turken en Marokkanen, die eenmaal als gastarbeider naar Nederland gehaald zijn om voor ons het vuile werk te doen en inmiddels opa en oma zijn van kinderen die alleen maar Nederlands kennen? Chinezen die hier een restaurant runnen? Of asielzoekers die nog maar pas gearriveerd zijn, al dan niet als 'vluchteling' in de zin van de wet?

Dikwijls worden al deze 'buitenlanders' op één hoop geveegd, met uitzondering van genoemde Belgen. Het maakt nogal verschil waar we over spreken. Wat is trouwens precies een 'Nederlander'? We kunnen onderscheid maken tussen Zeeuwen, Friezen, Hollanders, mensen uit de Achterhoek, enzovoort.

Nederlanders, zeggen wij, want ze hebben allemaal dezelfde nationaliteit en allemaal een Nederlands paspoort. Toch was dat vroeger niet zo. Daar komt bij dat er nogal wat Spaans bloed in Nederlandse aderen is terechtgekomen. En dat verschillende Franse namen wijzen op een afkomst van de Hugenoten. Lamain, om maar een voorbeeld te noemen. Nogmaals, wat is precies een Nederlander?

Het kan echter niet ontkend worden, dat er vandaag heel wat vreemdelingen binnen onze poorten zijn. We noemen ze soms 'allochtonen' (elders geboren) in onderscheid van de 'autochtonen' (althier geboren). Volgens gegevens uit 1994 woonden er in dat jaar 700.000 buitenlanders in ons vaderland (Belgen, Indonesiërs, enzovoort) en ongeveer 150.000 'rijksgenoten'. Op dat moment waren er nog geen 200.000 asielzoekers.

Tussen 2000 en 2005 zijn er jaarlijks gemiddeld zo'n 60.000 asielzoekers in Nederland. Tot 2014 gaat het over een instroom van 'slechts' 20.000 mensen per jaar. In 2015 groeit dit aantal echter explosief als gevolg van de onrust in het Midden-Oosten. De meeste vluchtelingen komen uit de landen in het Midden-Oosten: Afghanistan, Irak, Sudan, Somalië, Congo en andere. In 2015 vooral zeer veel mensen uit Syrië en Eritrea. Dit betekent overigens niet dat al deze mensen gebleven zijn of mogen blijven. Minder dan de helft kreeg een vergunning. En van deze groep zijn het jaarlijks slechts enkele duizenden die de felbegeerde A-status heeft verkregen. Het is echter duidelijk: het aantal 'buitenlanders' groeit, zowel in aantal als in percentage van de bevolking. Grote steden als Amsterdam en Rotterdam zijn binnenkort meer allochtoon dan autochtoon, voor zover ze het al niet zijn.

De reactie van de Nederlandse bevolking op deze ontwikkeling is niet onverdeeld positief, om het maar voorzichtig uit te drukken. Velen zijn bezorgd. Voor deze bezorgdheid is in zekere zin grond. Ons land is immers niet gebaat met de instroom van grote aantallen moslims. Onder hen zijn extremisten die zich graag zullen inzetten voor de strijd tegen de 'ongelovigen' en de vestiging van een islamitische wereldheerschappij. Hun haat jegens Israël en het christendom moet niet onderschat worden. Men kan hier terecht zeer bezorgd over zijn. Toch moeten wij de mens in de buitenlander niet uit het oog verliezen. Wij mogen geen haat koesteren, zelfs niet als wij haat ontmoeten.

Afkeer van buitenlanders kan soms te maken hebben met vreemdelingenangst, een vruchtbare bodem voor vreemdelingenhaat. Ze staat evenmin los van het steeds harder worden van onze samenleving. De mens van vandaag is niet meer zo bevlogen als de maatschappijverbeteraar van de jaren '60 en '70. Hij wil zichzelf ontplooien en daarin niet gehinderd worden door een ander. Er wordt vaak negatief gesproken over 'al die vreemdelingen'. In elk geval is de nuance dikwijls ver te zoeken.

Dit verschijnsel doet zich ook voor bij kerkmensen. Ook in onze kringen kunnen wij er wat van. Dat geldt voor jongeren, maar ook volwassenen en ouderen vervallen soms tot borrelpraat wanneer de allochtoon ter sprake komt. Vaak krijg je de indruk dat het allemaal criminelen en terroristen zijn. Soms wordt zelfs de suggestie gewekt dat het in hun genen zit. Ze zijn een minder ras, een inferieur mensstype. "Ze hebben ander licht in hun ogen", wordt soms zelfs gehoord.

Er zijn ook mensen die zulke uitdrukkingen niet voor hun rekening willen nemen, maar toch afwijzend staan tegenover de komst van buitenlanders. Sommigen zien hun aanwezigheid als een oordeel van God. Evangelisatie onder hen zou zinloos of zelfs ongeoorloofd zijn. Hebben zij misschien gelijk? Hoe moeten wij staan tegenover de vreemdeling binnen onze poorten? Gods Woord geeft een antwoord op deze vraag. Bezinning is dan ook hard nodig.

• Vreemdelingen in de Bijbel

In deze hoofdstukken zullen we ons vooral bezig houden met vreemdelingen die hier als vluchteling verblijven. We willen daarbij de andere buitenlanders niet uit het oog verliezen, maar vragen in het bijzonder aandacht voor de zogenaamde asielzoekers. Vluchtelingen kunnen hun land verlaten om redenen van politieke, sociale, economische of godsdienstige aard. Men behoort bijvoorbeeld bij een verboden oppositiepartij, men slaat op de vlucht voor oorlogsdreiging of oorlogsgeweld, men ziet economisch geen toekomst meer of men moet huis en haard verlaten vanwege godsdienstige overtuigingen. Van de laatste categorie zijn de eerder genoemde Hugenoten een duidelijk voorbeeld.

Ook kunnen we denken aan de Pilgrim Fathers en aan vele afgescheidenen in de eerste helft van de 19e eeuw. Vandaag zijn er christenen uit het Midden-Oosten, Zuidoost Azië en Afrika (onder meer uit Somalië, Soedan en Eritrea), die omwille van het christelijk geloof moeten uitwijken. Het hoeft niet gezegd te worden hoeveel leed dit alles met zich mee brengt. Vluchten betekent alles verlaten wat een mens lief was. En dan een onbekende toekomst tegemoet gaan, waarbij een traumatisch verleden dikwijls meereist als een zwarte schaduw.

Nu is het opmerkelijk dat meerdere van Gods kinderen die wij ontmoeten in de Bijbel, ook vluchteling of asielzoeker geweest zijn. Het is goed om dit te beseffen. Wij zijn dat niet zo gewend, gesetteld als we zijn in onze welvaartsstaat. Bij vluchtelingen denken we altijd aan anderen. Wij zijn de autochtonen, zij de allochtonen. In Gods Woord ligt het nogal eens anders. Zo lezen wij van Abram, die de opdracht kreeg:

” Men kan hier terecht
zeer bezorgd over zijn.
Toch moeten wij de mens
in de buitenlander niet
uit het oog verliezen.”

"Ga uit uw land en uit uw maagschap en uit uws vaders huis naar het land dat Ik u wijzen zal" (Gen. 12:1). Komt hij in Kanaän, dan blijkt er honger in het land te zijn. *"Zo toog Abram af naar Egypte om daar als een vreemdeling te verkeren"* (Gen. 12:10). Abram als vluchteling om economische redenen. Uiteindelijk een vluchteling om 's Heeren wil. Bij zijn sterven heeft hij, naast een grafspelonk, nog geen vierkante meter grond in het beloofde land. Hij heeft er als *"vreemdeling en bijwoner"* verkeer (Gen. 23:4). Kanaän was *"het land van zijn vreemdelingschapen"* (Gen. 17:8).

” Nu is het opmerkelijk
dat meerdere van Gods
kinderen die wij
ontmoeten in de Bijbel,
ook vluchteling of
asielzoeker geweest
zijn. ”

Datzelfde geldt van de andere aartsvaders, Izak en Jakob. Zij zijn vreemdelingen gebleven in het land der belofte (Gen. 37:1 en 47:9). Jakob is zelfs gestorven in 'het buitenland', in Egypte. Zijn nageslacht heeft er meer dan 400 jaar verkeer. Mozes heeft moeten vluchten naar Midian, waar hij als vreemdeling verkeerde (Exod. 2:15-22). Van David lezen wij dat hij zich moest verbergen in holen en spelonken, en dat hij zijn vader en moeder in veiligheid bracht bij de koning der Moabieten (1 Sam. 22:3,4).

Het vreemdelingschap van deze bijbelheiligen heeft hun leven getekend. Heel duidelijk is dat aan te wijzen bij de aartsvaders. Ze hadden geen erfdeel in Kanaän (afgezien van de spelonk van Machpéla) en ook geen burgerrechten. Tevens bewaarden zij de nodige afstand tegenover de bevolking van Kanaän. Ze leefden wel in Kanaän, maar ze waren niet van Kanaän. Wel hadden ze contacten met hun burens. Abram sloot bondgenootschappen met Mamre, Aner en Eskol (Gen. 14:13). Maar Abram ging in zijn contacten niet zo ver als zijn neef Lot, die binnen de muren van Sodom ging wonen (Gen. 13:12), met alle kwalijke gevolgen van dien (Gen. 19). De aartsvaders hebben dankbaar gebruik gemaakt van de gastvrijheid der Kanaänieten, maar ze hebben zich verre gehouden van de steden der Kanaänieten, die in de meeste gevallen bolwerken van afgoderij en onreinheid waren.

• Een vreemdeling hier beneden

In de Hebreeënbrief gaat de apostel door op het leven van de aartsvaders. Gasten en vreemdelingen zijn ze geweest. Niet alleen in Kanaän, maar ook op de

aarde (Hebr.11:13). Ze waren begerig naar een beter, dat is naar het hemelse vaderland (vs. 16). Ze verwachtten de stad die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is (vs. 10). En de apostel voegt er aan toe: *"Want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige"* (Hebr. 13:14).

Het is een voorrecht wanneer die stad in waarheid mag worden gezocht. Van nature zijn we zo goed thuis in deze wereld en in de zonde. Dan zijn we geen vreemdelingen in de rechte zin, maar in de slechte zin van het woord. *"Zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende en zonder God in de wereld"* (Ef. 2:12). Ongelukkig zijn we als dat ons leven is. Dan hebben we ook geen oog voor onze medereiziger naar de eeuwigheid. Dan beseffen we niet dat we allemaal van dezelfde lap gescheurd zijn en zien we misschien wel neer op mensen met een andere etnische achtergrond. Er is soms een afweerhouding te bemerken ten opzichte van evangelisatie onder buitenlanders. Zou hier geen diepe oorzaak liggen?

Gelukkig zijn zij die door wederbarende genade en een oprecht geloof een vreemdeling mogen worden, zoals Abraham dat was en zoals al Gods kinderen dat zijn. Dan wordt het de taal van ons hart wat David mocht vertolken in Psalm 39: *"Ik ben een vreemdeling bij U, een bijwoner, gelijk al mijn vaders"* (vs. 13). Geen vreemdeling zonder meer, maar *"een vreemdeling bij U"*. Een vreemdeling met een thuiskomen. Dit vreemdelingschap heeft niet allereerst te maken met een letterlijk ontheemd zijn. Het wordt soms beleefd door een mens die niet op de vlucht hoefde te slaan, maar mag wonen in het midden van zijn volk. Niet wereldvreemd, niet overgeestelijk, en toch een vreemdeling op aarde. Getrokken uit de stad Verderf en gebracht op de weg die leidt naar het nieuwe Jeruzalem. Zijn wij zelf al zulke vreemdelingen geworden?

De dichter van Psalm 119 mocht het in waarheid zijn. Een pelgrim met een pelgrimslied.

*"Ik ben, o HEER', een vreemd'ling hier beneên;
Laat Uw geboon op reis mij niet ontbreken."*

(Psalm 119:10 berijmd)

2. De vreemdeling in bijbels perspectief

- gegevens uit het Oude Testament

Er is een prachtige geschiedenis in het Oude Testament over een Moorman die Jeremia te hulp kwam (zie Jer. 38:1-13). Jeremia was in een diepe kuil geworpen door zijn eigen volksgenoten (de leidinggevendenden in Jeruzalem) en hij zou daar zeker zijn omgekomen, ware het niet dat Ebed-Melech, de knecht van koning Zedekia, het voor hem opnam. Ebed-Melech kreeg 30 man tot zijn beschikking en met touwen trok men Jeremia uit de kuil. Heel nauwkeurig wordt ons beschreven hoe dat is gebeurd. Die zwarte man reikte de profeet oude lompen aan om die onder zijn armen te leggen, zodat zijn oksels niet verwond zouden worden door de touwen. Zoveel hoogachting voelde Ebed-Melech voor Gods knecht en zoveel liefde mocht hij openbaren in een tijd waarin Israël zich had afgekeerd van het Woord en de dienst des Heeren! Als het over niet-Joden gaat, zouden we echter ook een heel ander verhaal kunnen noemen. Het is de geschiedenis van Simson, wiens ogen werden uitgegraven door de Filistijnen. Met hoeveel wreedheid hebben ze deze afgekeurde dienstknecht, deze verloren zoon van Israël, toegetakeld! En nu kan de vraag gesteld worden: wie is het meest representatief voor het heidendom? Is dat Ebed-Melech, die zich met Gods volk verbonden wist? Of zijn het de Filistijnen, die een bittere vijandschap openbaarden? Anders gezegd: wat is het beeld dat het Oude Testament geeft van de vreemdeling, de buitenlander, de heiden?

De inwoners van Kanaän

Laten we maar beginnen met de inwoners van Kanaän. Reeds in de tijd van Abraham worden ze genoemd: "de Keniet en de Keniziet en de Kadmoniet en de Het-hiet en de Fereziet en de Refaïeten en de Amoriet en de Kanaäniet en de Girgasiet en de Jebusiet" (Gen. 15:19-21). In Deuteronomium wordt het aantal van deze volken beperkt tot zeven: "de Hethieten en de Girgasieten en de Amoriëten en de Kanaänieten en de Ferezieten en de Hevieten en de Jebusieten, zeven volken die meerder en machtiger zijn dan gij" (Deut. 7:1). De Israëliëten mochten geen verbond met deze volken maken, maar moesten hen uitroeien (vs. 2). Zij mochten niet met hen trouwen, moesten hun altaren en beelden breken, en hun bossen omhakken (Gideon).

Israël was namelijk een heilig volk voor de Heere (Deut. 7:6), dat geen gemeenschap mocht hebben met de zondige praktijken in het land. Hoewel de Israëlieten tijdens de verovering van Kanaän veel inwoners "met de ban sloegen" (verg. Jozua 6:21), hebben zij in ongehoorzaamheid aan het bevel des Heeren niet alle Kanaänieten uitgeroeid (Joz. 15:63 en 16:10; Richt. 1). Deze nalatigheid is het volk duur komen te staan, omdat deze heidenen voor hen een voortdurende verleiding tot afgoderij waren. Met name de dienst van Baäl heeft onder Israël zijn duizenden verslagen.

Een andere geduchte tegenstander van Israël, met name in de tijd van de richteren en de eerste koningen, was het volk der Filistijnen. Afkomstig van Kaftor, het huidige Kreta (Deut. 2:23; Jer. 47:4 en Amos 9:7), had dit woeste volk zich gevestigd in het kustgebied dat tegenwoordig de Gazastrook heet. De belangrijkste steden waren Gaza, Gath, Ekron, Askelon en Asdod. In de strijd met Israël ten tijde van koning Saul was Goliath hun kampvechter. De Filistijnen waren bittere vijanden van Israël. Van een vredig optrekken met elkaar is in het Oude Testament geen sprake.

” Met name de dienst
van Baäl heeft onder
Israël zijn duizenden
verslagen. ”

Na de ballingschap zijn het vooral Ezra en Nehemia geweest die ervoor gewaakt hebben dat Israël alleen zou wonen en dat geen vreemde goden gediend werden. Was het niet voornamelijk om de zonde van afgoderij dat Israël in ballingschap werd gevoerd naar Assur (722 voor Chr.) en Juda naar Babylon (597, 586, 581)? Degenen die uit Babel mochten terugkeren, hadden hun les geleerd. Wel moesten Ezra en Nehe-

mia met smart constateren dat er toch weer gemengde huwelijken werden gesloten (Ezra 9 en 10; Neh. 13).

Er waren Joden die Asdodische, Ammonitische en Maobitische vrouwen hadden gehuwd. Hun kinderen spraken half Asdodisch en konden geen Hebreeuws spreken (Neh. 13:23,24). Op aandrang van Ezra en Nehemia werden deze vreemde vrouwen weggezonden. Met de volkeren van Kanaän moesten kennelijk korte metten worden gemaakt. Anders was het met degenen die in Kanaän als vreemdeling en bijwoner verkeerden.

• De volken rondom Israël

We letten eerst op de volken die Israël omringden. Stond men positief of negatief tegenover hen? Een eenduidig antwoord is op deze vraag niet te geven. In het algemeen heeft Israël weinig plezier gehad van de naburige volken. Veel last heeft men gehad van de Amalekieten. Dit volk moest op Gods bevel geheel worden uitgedelgd. Zelfs tot in de tijd van Esther stak Ama-

lek zijn kop op om Israël te krenken. Veel vijandschap heeft men ook ondervonden van de Edomieten. Als nakomelingen van Ezau, Jakob's tweelingbroer, hebben de Edomieten nooit anders gedaan dan Israël zijn erfdeel betwisten. Werd Israël aangevallen, verzwakt of weggevoerd door andere volken, dan stond Edom erbij als lachende derde. Hun leedvermaak was spreekwoordelijk.

” En toch was het de
HEERE, de God van
Israël, Die alles beheerste
en bestuurde naar
Zijn raad. ”

Heel anders stond het met de Tyriërs. De inwoners van Tyrus en Sidon hebben zich niet als tegenstanders van Israël geopenbaard. Koning Hiram had zelfs een goede verstandhouding met koning David en leverde hem hand- en spandiensten bij de voorbereiding van de tempelbouw. Wel stonden de Tyriërs en Sidoniërs bekend om hun streven naar welvaart en genot. Ze waren echte handelaren en bijzonder materialistisch ingesteld. Ook heeft Ezechiël een scherpe veroordeling uitgesproken in zijn klaagzang over de koning van Tyrus. Maar nergens krijgen wij de indruk dat Israël van dit volk te lijden heeft gehad.

Weer anders staat het met de grootmachten van het Oude Oosten: Assyrië, Babel, Egypte, de Meden en de Perzen. Israël is als het ware een speelbal geweest in de strijd tussen deze grote mogendheden. En toch was het de HEERE, de God van Israël, Die alles beheerste en bestuurde naar Zijn raad.

Opmerkelijk is de wijze waarop Jeremia Babel heeft beschouwd. Koning Nebukad-nezar was voor hem een tuchtroede in de hand des Heeren om het trouweloze volk van Juda te straffen vanwege hun zonden en om het overblijfsel te kastijden tot hun nut en zaligheid. Babel was ook het symbool van afgoderij, hoogmoed en wreedheid jegens het volk des Heeren. God zou op Zijn tijd met hen afrekenen. Maar de Heere heeft hen willen gebruiken als een middel tot veroetmoediging.

18a

The Land of Canaan Abraham to Moses

GAD, etc. Tribes of Israel.
EDOM, etc. Kingdoms said to have been encountered by the Israelites at the time of the settlement (13th century B.C.).
Cities mentioned in Numbers and Deuteronomy, but not in Genesis

0 10 20 Miles
0 10 20 Kilometres

THE
GREAT
SEA

(The Western Sea)

© Access Found

„Opvallend is dat Jozef en Maria met hun Kind, op de vlucht voor Herodes, een schuilplaats mochten vinden in Egypte.“

Jesaja heeft mogen wijzen op Kores, de koning van de Meden en Perzen, die ook een middel in Gods hand zou zijn. Geen middel om te tuchtigen, maar een knecht des Heeren om vrijheid uit te roepen voor Israëls verdrevenen. De profeten mochten het toneel der volken beschouwen in hemels licht. Het ging uiteindelijk om Gods eer en heerlijkheid.

Leerzaam is ook de plaats van Egypte in de Bijbel. Enerzijds is Egypte het oord van slavernij en verschrikking, het diensthuis en de ticheloven, het land van Cham en het rijksgedebiet van de farao's, symbolisch voorgesteld door de draken en in het bijzonder de Leviathan. Anderzijds is het de plaats waar Abram toevlucht zocht en waar Jakob met zijn huisgezin mocht wonen, het land waarover Jozef als onderkoning heeft geregeerd, de grootmacht waarbij Israël dikwijls hulp zocht tegenover de dreiging van Assyrië en Babel (hoewel Egypte dan een rietstaf bleek te zijn die Israëls hand niet steunde, maar doorboorde).

Opvallend is dat Jozef en Maria met hun Kind, op de vlucht voor Herodes, een schuilplaats mochten vinden in Egypte en dat er een grote Joodse gemeenschap is geweest aan het begin van onze jaartelling (hoewel ook de eerste antisemitische uitbarsting daar heeft plaatsgevonden). En zeer indrukwekkend is de heilsprofetie over Egypte in Jesaja 19. *"Want de HEERE der heirscharen zal hen zegenen, zeggende: Gezegend zij Mijn volk, de Egyptenaars, en de Assyriërs, het werk Mijner handen, en Israël, Mijn erfdeel"* (vs. 25).

• De vreemdeling in Israëls poorten

In de wet die de Heere bij de berg Sinaï aan Israël heeft gegeven, wordt meer dan eens aandacht besteed aan de vreemdelingen die in hun midden verbleven. Er waren vluchtelingen die bij hen kwamen schuilen. Er liepen handelswegen door het land die zorgden voor de aanwezigheid van buitenlanders in Israëls steden. Daarnaast waren er gastarbeiders die werkten in de bouw, in een bepaald handwerk of in de landbouw. Deze vreemdelingen hadden niet alleen plichten, maar ook rechten. Ze zouden in vier categorieën kunnen worden verdeeld.

Allereerst de **buitenlander** ('nochri' of 'nechaar' in het Hebreeuws). Hij had geen speciale rechten of officiële status. Hij was een doorreizende vreemdeling, handelaar of reiziger (zie bijv. 2 Sam. 15:19). In het gunstigste geval deelde hij in de spontane gastvrijheid van de bevolking.

Dan de **vreemde** ('zaar' in het Hebreeuws). Hij wordt genoemd in Leviticus 22:10. Het offer van de heilige dingen mocht hij niet eten. Hij was een vreemdeling in de meest negatieve zin van het woord, een vijand die onder de militaire wetgeving viel, een indringer. In Jeremia 30:8 en 51:51 is hiervan sprake.

In de derde plaats de **bijwoner** ('toshav' in het Hebreeuws). Hij had wel wat meer rechten dan de vreemde. Zo mocht hij gebruik maken van het recht om in bepaalde gevallen te vluchten naar de vrijstad (Num. 35:15).

De beste positie werd ingenomen door de **vreemdeling** ('geer' in het Hebreeuws). Hij had nogal wat rechten. In Exodus 22:21 lezen we: *"Gij zult de vreemdeling geen overlast aandoen, noch hem onderdrukken, want gij zijt vreemdelingen geweest in Egypte"* (zie ook Jer. 7:6 en Zach. 7:10). Wie de vreemdeling onderdrukt, krijgt met de Heere te doen (vers 24). De Heere heeft immers de vreemdeling lief (Deut. 10:18). Hij bewaart de vreemdeling (Ps. 146:9). De vreemdeling mocht delen in de tienden die de Israëlieten elke drie jaar afdroegen voor de sociaal zwakken: wees, weduwe, Leviet en vreemdeling (Deut. 26:12). Hij kon deelnemen aan de feestmaaltijden ter gelegenheid van de drie grote feesten onder Israël. Hij mocht ook in de tempel komen om te bidden. Mooi is het om te lezen dat de vreemdeling recht had op de nalezingen van de jaarlijkse koren-, druiven- en olijvenoogst. Bovendien mocht hij de hoeken van het veld afoogsten (Lev. 19:10 en 23:22). Het is van deze 'armenwet' dat de Moabitische Ruth gebruik maakte (Ruth 2:2). Zij kwam schuilen onder de vleugels van Israëls God (vs.12).

Van plichten was echter ook sprake. De vreemdeling moest de sabbat heiligen (Ex. 20:10). In de onderhouding van dat gebod lag tegelijk een zegen. Ook hij mocht delen in de rust. De vreemdeling moest (of mocht) eten van ongezuurd brood in de paasweek (Ex. 12:19 en 49). Het nuttigen van bloed was hem verboden (Lev. 17:10), evenals de afgodendienst (Lev. 20:2). In het algemeen kan gezegd worden dat voor de vreemdeling dezelfde plichten golden als voor de Israëlieten (Lev. 24:22 en Num. 15:14-16).

In andere opzichten was de vreemdeling achtergesteld. Het huwelijk van een Israëliet met de dochter van een vreemdeling was verboden. Een vreemdeling die slaaf was geworden van een Israëliet, werd in het jubeljaar niet bevrijd van zijn heer. Bovendien kon een vreemdeling nooit erfelijk grondbezit verkrijgen (zie echter Ezech. 47:21-23). Als hij een stuk grond van een verarmde Israëliet gekocht had, verviel dit in het jubeljaar weer aan de oorspronkelijke eigenaar (Lev. 25). Toch was de situatie van een vreemdeling in Israël uitzonderlijk gunstig in vergelijking met de omringende landen en volken. Een vreemdeling was daar in feite vogelvrij.

3. De vreemdeling in bijbels perspectief

- gegevens uit het Nieuwe Testament

Van dogmatiek had hij misschien maar weinig verstand. En van het woord 'ethiek' zal hij nooit gehoord hebben. Maar in zijn leven kwam tot uiting dat hij God vreesde en zijn naaste liefhad. Hij, dat is de barmhartige Samaritaan uit de gelijkenis van de Heere Jezus (Lukas 10:25-37). En zijn naaste was een Jood. Dat is bijna niet voor te stellen. Samaritanen hadden een hekel aan Joden. Want Joden keken met verachting op hen neer. Een rechtgeaarde Jood zou met geen Samaritaan door één deur gaan, laat staan aan dezelfde tafel zitten. En nu vindt een Jood ontferming bij een inwoner van Samaria! "Wie is mijn naaste?", had een zeker wetgeleerde aan Christus gevraagd. Het antwoord was deze gelijkenis, waarin ook nog werd verteld dat een priester en een Leviet voorbijkwamen. En de toepassing was de vraag: "Wie van deze drie dunkt u de naaste geweest te zijn van hem die onder de moordenaars gevallen was?" Let erop hoe Jezus dat zegt. De Samaritaan is een naaste geweest voor die ander. Hij heeft niet gezegd: "Die ander is mijn naaste, en ik ga hem helpen." Hij mocht zelf een naaste zijn voor die arme stakker op de weg. Hier vinden wij de kern van wat het Nieuwe Testament ons zeggen wil over onze omgang met de vreemdeling. Het kan met dat ene woordje worden uitgedrukt: barmhartigheid. En dat om Jezus' wil.

De vreemdeling en Christus' onderwijs

De positie van de vreemdeling in het Nieuwe Testament is in grote lijnen dezelfde als in het Oude Testament. In feite komt er nog meer ruimte voor de vreemdeling. Was er in het Oude Testament nog sprake van de Kanaäniet die onder het oordeel van de ban viel, van vreemde volken die tegenover Israël stonden en van vreemdelingen in het land die niet allen deelden in dezelfde

„ Christus besteedde verhoudingsgewijs veel aandacht aan de vreemdelingen die in Israël verbleven. „

armenzorg, in het Nieuwe Testament wordt de kring van naasten wijder getrokken. Zegt Christus niet: "Hebt uw vijanden lief; zegent ze die u vervloeken; doet wel degenen die u haten; en bidt voor degenen die u geweld doen en die u vervolgen" (Matth. 5:44)? Christus zei het niet alleen, Hij bracht het ook in praktijk. Verhoudingsgewijs veel aandacht besteedde Hij aan de vreemdelingen die in Israël verbleven. Hij bezocht Samaria, Hij genas de knecht van een Romeinse hoofdman, Hij hielp de Kananese vrouw (een hondeke!), Hij sprak met Grieken op het Paasfeest in de tempel en zat aan tafel met tollenaars, bekend om hun vriendendiensten aan de Romeinse heersers. In Mattheüs 25 gaat de Heere Jezus uitdrukkelijk in op de positie van de vreemdeling.

De rechtvaardigen zullen in het laatste oordeel worden gezegend, onder andere omdat zij vreemdelingen hebben geherbergd. Voor zover zij dat aan een van Zijn minste broeders hebben gedaan, hebben ze dat aan Hem gedaan (vs. 35 en 40). De onrechtvaardigen hebben dit nagelaten.

Zij hadden de vreemdeling niet lief en zij hadden ook Christus in de vreemdeling niet lief. Veel gelijkenissen van de Heere Jezus gaan over het Koninkrijk Gods en wie daarbij horen. Kinderen des Koninkrijks zullen worden buitengeworpen, maar velen uit de volkenwereld zullen aanzitten met Abraham, Izak en Jakob (Matth. 8:11,12). Wat moet dit onderwijs van Christus alles ondersteboven hebben gekeerd!

De vreemdeling en Christus' sterven

Ingrijpender nog dan Zijn onderwijs was Christus' sterven. Door Zijn kruisdood op Golgotha zijn de muren afgebroken. Dat geldt in de eerste plaats de muur tussen een heilig God en een schuldig mensenkind. Uit kracht van Zijn recht moet God de zondaar wegdoen van Zijn aangezicht. Uit kracht van Christus' borgwerk neemt Hij de uitverkoren zondaar op in Zijn zalige gemeenschap. Toen Christus stierf, scheurde de voorhang in de tempel van boven naar beneden. De weg tot het binnenste heiligdom kwam vrij te liggen. De muur tussen God en de mens is geslecht.

In de tweede plaats geldt het de muur tussen Israël en de volken. De apostel Paulus wijst daarop in Efeze 2: *"Want Hij is onze Vrede, Die deze beiden een gemaakt heeft, en de middelmuur des afscheidsels gebroken hebbende, heeft Hij de vijandschap in Zijn vlees teniet gemaakt, namelijk de wet der geboden in inzet-*

tingen bestaande; opdat Hij die twee in Zichzelf tot een nieuwe mens zou scheppen, vrede makende" (vs. 14 en 15). Vreemdelingen van de verbonden der belofte zijn nu nabij geworden door het bloed van Christus (vs. 13). Heidenen die in Christus geloven, zijn niet langer meer *"vreemdelingen en bijwoners, maar medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods"* (vs. 19). Op de Pinksterdag wordt dit alles zichtbaar. Niet alleen Joden en Jodengenoten, maar ook Kretenzen en Arabieren horen de grote werken Gods verkondigen in hun eigen talen (Hand. 2:11). Drieduizend zielen worden toegedaan tot de kleine gemeenschap van discipelen in Jeruzalem. Het is de gemeente die bestaat uit Joden en heidenen, de kerk van het Nieuwe Testament. Daarin neemt de Joodse gelovige nog steeds de plaats in van de eerstgeborene, de oudste broeder (zie Calvijns commentaar op Rom. 11:25,26).

” Van Christus’
gemeente geldt:
Het zal worden
één kudde en één
Herder. ”

In die zin blijft er een onderscheid. Maar de scheiding is doorbroken! Uiteraard heeft dit spanningen gegeven in de eerste christengemeenten. In Handelingen 15:15 en Galaten 2:11-14 proeven we hier iets van. Zelfs Petrus moest door middel van een visioen ervoor ingewonnen worden om bij een Romein aan huis te eten en daar Gods Woord te brengen (Hand. 10 en 11).

De vreemdeling en Christus' gemeente

Van Christus' gemeente geldt: *"Het zal worden één kudde en één Herder"* (Joh. 10:16). Afrikanen, Joden en Romeinen zitten naast elkaar. Zij zijn *"van boven"* geboren (Joh. 3:3). Hun *"burgerrecht"* is in de hemelen (Filipp. 3:20). Daarom zijn zij begerig naar *"een beter vaderland"* (Hebr. 11:16). In het herscheppende werk van Gods genade is geen *"Griek en Jood, besnijdenis en voorhuid, barbaar en Scyth, dienstknecht en vrije, maar Christus is allen en in allen"* (Kol. 3:11). Allerlei volken zijn in één gemeente verenigd, als één lichaam met vele leden. Het mooie van Christus' lichaam is dat niet alle leden hetzelfde zijn (1 Kor. 12:12 vv.). Zij dienen elkaar om Christus' wil. Dit leven brengt verdrukking mee van de kant van de wereld. Gods kinderen worden vreemdelingen op deze aarde. Ze hebben strijd te leveren, geestelijke strijd. Maar deze strijd is slechts van korte duur. Als Christus wederkomt, zal de strijd voorbij zijn. Dan komen de *"vreemdelingen in de verstrooiing"* thuis. En nu al, temidden van de verdrukking, mag de pelgrim zich erin

verblijden dat hij deel zal hebben aan de openbaring van Christus' heerlijkheid, zoals hij thans deel heeft aan Zijn lijden (1 Petr. 4:13).

Intussen hebben Gods kinderen ook een taak op aarde. Het is hun roeping om God te dienen en hun naaste om Christus' wil. *"Laat ons goeddoen aan allen, maar meest aan de huisgenoten des geloofs"* (Gal. 6:10). In Hebreeën 13:2 staat: *"Vergeet de herbergzaamheid niet; want hierdoor hebben sommigen onwetend engelen geherbergd"*. De apostel grijpt hier terug op de geschiedenis van Abraham en Lot, die engelen op bezoek kregen. Voor het woord 'herbergzaamheid' of 'gastvrijheid' staat in het Grieks 'filoxenia', letterlijk vertaald: liefde tot vreemdelingen. Dat hoort dus bij de regels voor het christelijk leven (Rom. 12:13; 1 Tim. 5:10), en zeker voor hen die een ambt in de gemeente bekleden (1 Tim. 3:2; Tit. 1:8). In 1 Petrus 4:9 wordt dit ook op het leven binnen de gemeente betrokken.

Ware godsvrucht zal blijken in de praktijk van het leven. Oprechte naastenliefde heeft alles te maken met onze houding ten opzichte van de vreemdeling, binnen de gemeente en erbuiten. Dat is de boodschap van het Nieuwe Testament.

” Intussen hebben
Gods kinderen
ook een taak
hier op aarde.”

4. De vreemdeling in bijbels perspectief

- onze houding

De vraag waar we mee begonnen, was hoe Gods Woord de vreemdeling bezielt. We hebben de gegevens bekeken, zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament. Nu kunnen we de lijnen doortrekken naar de tijd waarin wij leven. Wat moet onze houding zijn ten opzichte van de vreemdeling die in onze poorten is? We zullen proberen die vraag puntsgewijs te behandelen.

Hulp aan christelijke vreemdelingen

Het behoeft geen betoog dat wij geroepen worden om christelijke vreemdelingen te helpen. De gegevens uit Gods Woord zijn duidelijk genoeg. In onze vaderlandse geschiedenis heeft deze hulp meer dan eens gestalte gekregen. In het bijzonder voor de Hugenoten is Nederland een toevluchtsoord geweest, waar zij asiel verkregen om wille van het geloof. Ook voor andere groepen vluchtelingen heeft Nederland zijn poorten niet gesloten. We kunnen denken aan de Joden die uit Spanje en Portugal werden verdreven aan het einde van de Middeleeuwen en, meer recent, de Hongaarse vluchtelingen in de jaren '50 van de twintigste eeuw. Vervolgde huisgenoten des geloofs vormen vandaag een groep die wel bijzonder onze aandacht mag hebben. Deskundigen vertellen ons dat christenen in het huidige tijdsgewricht meer dan ooit het voorwerp van vervolging, opsluiting en mishandeling zijn. Mede via onze vertegenwoordigers in het parlement dienen wij voor hun toestand aandacht te vragen.

Hulp aan niet-christelijke vreemdelingen

Hoe zit het nu met niet-christenen? Moeten wij hen in onze samenleving opnemen of moeten wij hen juist weren? We hebben gezien dat er in het Oude Testament eigenlijk vier soorten vreemdelingen waren, elk met hun eigen status. De meest beschermde vreemdeling vormde godsdienstig en maatschappelijk een zekere eenheid met het volk Israël.

Van de drie andere groepen kan dit niet gezegd worden. In het Nieuwe Testament wordt de lijn van het Oude Testament doorgetrokken. De oproep klinkt om de vreemdeling met woord en daad lief te hebben. Het eigene van het Nieuwe Testament is dat de kring van naasten hier breder getrokken wordt. Niet alleen de vreemdeling die zich aanpast aan de dienst des Heeren, verdient onze zorg en liefde, maar ook de vreemdeling die nog vervreemd is van die dienst. We moeten weldoen aan alle mensen, hoewel meest aan de huisgenoten des geloofs. Dat geldt zowel in materiële als in geestelijke zin. In de vroege kerk waren het niet uitsluitend broeders die geholpen werden. Keizer Julianus (afvallig geworden in de vierde eeuw) moest dat zelf erkennen. "Deze goddeloze Galileërs voeden niet alleen hun eigen armen, maar ook de onze", zo gaf hij grimmig toe. Deze naastenliefde was een voorname oorzaak van de snelle verbreiding van het christendom in het Romeinse Rijk. Liefde wint de harten in. Ze is niet alleen zelfverloochenend, maar zoekt ook de naaste voor Christus te winnen.

Positief en nuchter

Onze houding ten opzichte van de vreemdeling moet positief en nuchter zijn. Geen negatieve houding, zoals soms wordt aangenomen. Zo'n houding is mensonwaardig, maar bovenal een christen onwaardig. De Schrift leert ons dat wij alle rechten verspeeld hebben in het Paradijs. Wij menen recht te hebben op ons land en ons leven en alles wat 'van

” De oproep klinkt om de vreemdeling met woord en daad lief te hebben.”

ons' is, maar we moeten leren geen recht meer te hebben op twee voeten grond op deze aarde. Voor helwaardigen is plaats bij het altaar der verzoening, het kruis op Golgotha. Zijn we daar wel eens terechtgekomen, achtervolgd door de bloedwreker? Dan zal ook onze gezindheid anders worden. Wie door genade een kinderrecht mag ontvangen op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, kan zich onmogelijk verheven voelen boven anderen. Hij zal loyaal staan tegenover het land waar God hem plaatste, maar hij zal van zijn vaderlandsliefde geen cultus maken. Hij kent een beter vaderland. Daarom geen negatieve houding ten opzichte van mensen met een andere cultuur of overtuiging.

Anderzijds ook geen naïeve houding of emotionele romantiek. Alles wat anders is, krijgt in de media nadrukkelijk aandacht. Gaat het hierbij om een merkwaardige vorm van zelfhaat? Of fungeert deze vreemde liefde als een alibi voor de onmacht om te communiceren met de buitenlanders in eigen buurt? Een ding is zeker: de media moeten over het algemeen weinig hebben van christelijke normen en waarden. Veelal wordt ervan uitgegaan dat buitenlanders (en daarmee andere godsdiensten) prima in te passen zijn in onze cultuur. Nu moeten wij van de weeromstuit geen negatieve houding aannemen tegenover onze medeschepselen die van elders zijn gekomen. Positief, maar nuchter: dat lijkt de houding te zijn die het meest overeenstemt met de Schrift en de praktijk.

”Wie door genade
een kinderrecht mag
ontvangen op de nieuwe
hemel en de nieuwe aarde,
kan zich onmogelijk
verheven voelen
boven anderen.”

Geen ruim baan voor de afgoden

Het Oude Testament leert ons dat vreemdelingen niet alleen rechten, maar ook plichten hebben. De multiculturele samenleving op democratische leest geschoeid, waar velen nu voor pleiten, is fundamenteel iets anders dan de theocratische samenleving van Israël, waar de zwakken een plaatsje kregen omdat de God van Israël een God is vol ontferming en gerechtigheid. Van de vreemdelingen werd verwacht dat zij zich zoveel mogelijk voegden naar de regels van Gods wet, zoals in de zeventiende eeuw van vluchtelingen gevraagd werd het gereformeerde karakter van ons volksleven te eerbiedigen. In het maatschappelijk debat is een zucht naar tolerantie op te merken. En tegelijk een afkeer van het

christelijk verleden van ons vaderland. Onze regering geeft (hierbij aangemoedigd door de volksvertegenwoordiging) de vrije teugel aan het praktiseren van valse godsdiensten.

Beducht voor de zonden

Uit het Oude Testament hebben we ook kunnen leren aan welke gevaren we ons blootstellen wanneer we te nauw omgaan met vreemden die andere goden dienen. Wanneer we van onszelf weten dat we in de omgang met niet-christelijke vreemdelingen niet staande kunnen blijven, hebben wij de plicht om hun gezelschap te mijden. Het is van belang om onderscheid te maken tussen de vreemdeling als persoon, de vreemdeling als drager van een bepaalde cultuur (met goede, minder goede en kwalijke aspecten) en de vreemdeling als aanhanger van een valse godsdienst. Al delen wij de levensovertuiging van een vreemdeling niet, wij hebben hem als mens te waarderen, lief te hebben en bij te staan waar wij kunnen en mogen.

Verootmoediging

Nu kan de vraag gesteld worden: Haal je zo toch niet de moslims binnen? Draag je op deze wijze niet bij aan een verdere afbraak van christelijke restanten in Nederland? Dat is een serieuze vraag. We mogen daar niet zomaar aan voorbijgaan. Christenen in Afrika zien soms met verbijstering hoe Europa zich onder de voet laat lopen door aanhangers van de Islam. Britse soldaten mochten in de Golfoorlog (1991) geen kerkdienst houden tijdens hun verblijf in Saoedie-Arabië, zelfs niet in hun legerkamp. En dat terwijl grote stukken grond rond Londen aan moslims worden verkocht en met moskeeën worden opgesierd!

Toch is ook hier een andere zijde. Komt de grootste bedreiging voor het christelijk geloof wel van de zijde van andere godsdiensten? Of komt ze van de zijde van onze eigen landgenoten, die eenmaal waren gedoopt, maar inmiddels hebben afgerekend met de dienst des Heeren? Wat horen buitenlanders in Nederland? Wat zien ze hier? Ons land is volslagen seculier geworden. Het lijkt alsof God niet meer ter zake doet. Zijn Naam mag niet meer genoemd worden. Mondigheid staat hoog in het vaandel. Er is tolerantie voor abortus, euthanasie, homosexualiteit en ga zo maar door, maar niet voor de positie van de vrouw in Arabische gemeenschappen. Naast de afwijzende houding, die gevoelens van eenzaamheid en onzekerheid oproept bij de vreemdeling, is het vooral de hemeltergende im-

moraliteit die moslims doet vluchten in streng-gelovigheid, terwijl men in het land van herkomst nauwelijks iets aan godsdienst deed. Reden tot diepe schaamte, ook voor ons als christelijke kerken. Geen reden tot zelfverheffing. Het oordeel begint bij het huis Gods (1 Petr. 4:17).

Politieke uitspraken?

We hoeven als kerk geen politieke uitspraken te doen ten aanzien van het asielbeleid van de regering. Kerk en overheid hebben elk een zelfstandige, eigen plaats en taak. Ze moeten niet op elkaars stoel gaan zitten. Toch kunnen er situaties zijn waarin de kerk moet spreken. Een voorbeeld daarvan is het geval van een Iraans echtpaar in 1997. Dit echtpaar dat in Nederland het christelijk geloof had aanvaard, werd vervolgens teruggestuurd naar hun geboorteland. Het zou er veilig zijn, zolang ze maar zouden zwijgen over hun verandering. Dat advies kregen ze dan ook mee van de regering. Uiteraard een zeer twijfelachtig advies. Hier kwam de vrijheid van het christelijk belijden in het geding. De kerkenraad van de betrokken gemeente richtte zich daarom tot de minister van justitie, gelukkig met goed gevolg.

Merkwaardig was ook de moeite die christelijke Molukkers hadden om langer dan drie maanden in Nederland te mogen blijven, toen medio 2000 moslimfundamentalisten hun het leven ondraaglijk maakten op Ambon. Voor homo's die gediscrimineerd zouden worden in andere landen, lijkt meer begrip te zijn dan voor deze mensen.

Ronduit treurig was het feit dat de Nederlandse overheid een verzoek van de Israëlische regering afwees om een 100-tal christelijke Zuid-Libanezen op te nemen, die na de Israëlische terugtrekking uit Zuid-Libanon gevaar liepen daar het slachtoffer te worden van wraakacties door moslims. Het is goed dat de SGP en andere christelijke partijen in dezen de vinger aan de pols blijven houden.

Evangelisatie

Een ding staat vast: ook de vreemdeling binnen onze poorten heeft Gods Woord nodig. Onder het bestuur van de Allerhoogste zijn buitenlanders binnen onze grenzen gekomen. Velen van hen zijn geen christen. Het zendingsveld ligt nu als het ware bij ons op de stoep. Ligt hier geen opdracht voor de kerk? De Heere Jezus heeft gezegd: *"Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven; niemand komt tot de Vader dan door Mij"* (Joh. 14:9). Dat geldt ook aanhangers van andere godsdiensten en atheïsten. Wie zal het hun zeggen? De aanwezigheid van grote groepen allochtonen in ons vaderland en van minderheden die hier al enkele generaties verblijven, bepaalt ons bij de noodzaak van evangelisatie. Daarover gaat het in een volgende hoofdstukken.

” Een ding staat vast:
ook de vreemdeling
binnen onze poorten
heeft Gods Woord
nodig. ”

5. De vreemdeling in bijbels perspectief

- opdracht en motieven

Het gebeurde een aantal jaren geleden. De burgemeester van een middelgrote gemeente had alle plaatselijke predikanten en priesters bijeengeroepen voor een intern beraad. Daags ervoor had het ministerie hem bericht dat een paar honderd asielzoekers waren gehuisvest in een leegstaand hotel binnen de gemeentegrenzen. De burgervader vreesde het ergste. Misschien kwam er wel opstand onder de bevolking. Dat was ook de reden dat hij de 'geestelijken' had uitgenodigd. Misschien zouden zij de gemoederen kunnen sussen. Waren ze wellicht bereid om de eerstvolgende zondag een preek te houden over het belang van naastenliefde? De dominees knikten gehoorzaam. Ze hadden echter ook een vraag. Was de kerk er alleen om het gezag een steuntje in de rug te geven? Of had ze ook nog een eigen boodschap? Een woord van de Koning? Een woord voor Nederlander en medelander? Anders gezegd: Burgemeester, is het goed dat wij als kerk ook evangeliseren in het nieuwe asielzoekerscentrum? De edelachtbare had op deze vraag niet gerekend. Het was ook niet echt de bedoeling, zo meende hij. Teleurstellend. Na afloop van de bijeenkomst ging een der predikanten rechtstreeks naar het centrum toe. Het was de week van Goede Vrijdag, en Pasen was aanstaande. Graag wilde hij de vluchtelingen uitnodigen om naar het Woord te komen luisteren. Nee, zei de leider van het centrum. Hier is geen plaats voor godsdienst of voor evangelisatie. De predikant droop af. In-verdrietig.

Eenmaal sprak de Koning van de Kerk: *"Predikt het Evangelie aan alle creaturen"* (Markus 16:15).

Het lijkt er soms op dat dit bevel geen kracht meer heeft in ons vaderland. Doet het nog wel kracht op onze harten? Heeft het nog een

plaatsje in ons kerkelijk leven? We hebben stilgestaan bij de vreemdeling in bijbels perspectief. We hebben ook gezien wat onze houding dient te zijn. Daarbij viel het woordje evangelisatie. Getuige zijn van de enige Naam tot zaligheid, in woord en daad. Daarover gaat het in de artikelen die nu volgen. Allereerst de opdracht die de Heere gaf en de motieven die ons (moeten) drijven.

” Wij zouden Samaria wellicht overgeslagen hebben, Christus deed dat niet. ”

De opdracht in Gods Woord

Er staat in Handelingen 1: *"En gij zult Mijn getuigen zijn, zo te Jeruzalem als in geheel Judea en Samaria en tot aan het uiterste der aarde"* (vs. 8). In deze woorden ligt de opdracht besloten om evangeliserend bezig te zijn onder de vreemdelingen. Het werk in Jeruzalem en Judea was evangelisatie in algemene zin, het werk tot aan de einden der aarde kon zendingswerk genoemd worden, maar Samaria was het gebied van de vreemdeling. In Samaria woonden mensen met een Joodse afkomst, maar ook immigranten uit omliggende landen (allochtonen) die zich na de val van het Noordrijk daar hadden gevestigd en zich hadden vermengd met de oorspronkelijke bevolking (autochtonen). Wij zouden Samaria wellicht overgeslagen hebben, Christus deed dat niet.

De heerlijkheid van Christus

De Zaligmaker wil Zich door Woord en Geest een gemeente vergaderen die tot het eeuwige leven is uitverkoren. Het is de bruidsgemeente, die Hij in de stilte van de eeuwigheid ontvangen heeft uit handen van Zijn Vader en die Hij gesloten heeft in Zijn liefdeshart. Hij heeft die gemeente gekocht met Zijn Middelaarsbloed en zal haar toebrengen met koorden van goedertierenheid. Zijn heerlijkheid zal in haar uitschitteren op een bijzondere wijze. Daar gaat het om in het evangelisatiewerk, ook onder de vreemdelingen. Hij Die Zich zo diep vernederde, heeft een Naam ontvangen boven alle naam, opdat in de Naam van Jezus alle knie zich zal buigen en alle tong Hem zal belijden (Filipp. 2:10,11). Is dat geen heerlijk motief?

De zaligheid van zondaren

We lezen van Christus dat Hij de schare zag en met innerlijke ontferming over hen bewogen was, omdat zij vermoeid en verstrooid waren als schapen zonder herder (Matth. 9:36). Hebben wij zo wel eens naar de vreemdelingen gekeken? Voelen we iets van hun nood? Of zijn het geen schapen zonder Herder? Hebben zij geen ziel voor de eeuwigheid? Wat zijn we dikwijls lauw en onbewogen! Hoe nodig is het om de schrik des Heeren te kennen en gedrongen te worden door de liefde van Christus! De Heere schenke ons iets van die bewogenheid die er in het hart van de Zaligmaker was.

De opbouw van Gods Kerk

Wanneer het Woord zijn loop heeft en arme zondaren tot Christus worden geleid in de weg van schuldontdekking, wordt Gods Kerk gebouwd. Die Kerk wordt vergaderd uit alle volkeren door het onweerstaanbare werk van de Heilige Geest. Het wordt een volk met een hart, een weg en een taal. Hoe groot is het als het werk onder de buitenlanders daartoe mag dienen! Heeft de Heere niet gezegd: *“Mijn huis zal een bedehuis genoemd worden voor alle volken”* (Jes. 56:7)? Zij zullen een naam en een plaats krijgen binnen de muren van Zijn huis, beter dan der zonen en der dochteren. En eenmaal zullen ze staan voor de troon van God en van het Lam, met witte klederen bekleed en met palmtakken in hun handen (Openb. 7:9). Geen volk zal daar gemist worden!

Een verrijkende ervaring

Intussen is het bijzonder verrijkend om met mensen uit andere culturen en windstreken in aanraking te komen en met hen te mogen spreken over het Woord van God. Wie bij dit werk betrokken is, ontvangt dikwijls meer dan hij geeft. Vriendschapsbanden ontstaan soms over alle verschillen heen.

Groter nog is het wanneer innerlijke banden mogen vallen, banden die de eeuwigheid zullen verduren. Het is waar dat er ook teleurstellingen worden opgedaan. Wij mensen kunnen ons vergissen en we hebben zelf zo'n bedrieglijk hart. We moeten maar gedurig vragen om ontdekt te worden aan alle valse gronden en om gebouwd te mogen worden op Christus alleen. Daar gaat de strijd toch over in het leven der oprechten. En juist daarin herkennen zij elkaar. Dan valt alle onderscheid weg. Een verrijkende ervaring. Is het een motief voor evangelisatiewerk? Op zichzelf genomen niet. Maar het is een toegift die wel genoemd mag worden.

”Wie bij dit werk
betrokken is, ontvangt
dikwijls meer dan hij
geeft.”

De eer van God

Het allerbelangrijkste motief is de ere Gods. Bij de arbeid in Gods Koninkrijk mag het niet gaan om eigen eer, grootheid of succes, maar alleen om de eer van Gods lieve en heilige Naam. Dat is het uiteindelijke doel dat de Heere Zelf gesteld heeft. En daaraan maakt Hij alles ondergeschikt. Ook de zaligheid van zondaren en de opbouw van Zijn Kerk. Ja, zelfs het werk van de Middelaar (1 Kor. 15:28).

Zou ons hart dan niet moeten branden, wanneer wij denken aan de duizenden die ronddolen in de macht van de vorst der duisternis? *"Red degenen die ter dood gegrepen zijn, want zij wankelen ter doding, zo gij u onthoudt. Wanneer gij zegt: Zie, wij weten dat niet; zal Hij, Die de harten weegt, dat niet merken? En Die uw ziel gadeslaat, zal Hij het niet weten? Want Hij zal de mens vergelden naar zijn werk"* (Spr. 24:11,12).

De beste dienst

Veel wordt er gepraat over wat het beste voor de vreemdelingen is. De een vindt dat asielzoekers en andere buitenlanders zich moeten voegen naar onze normen, wat die normen dan ook mogen zijn. Een ander vindt dat zij recht hebben op hun eigen culturele en godsdienstige identiteit (denk aan het hoofddoekje voor de moslimvrouw). Inburgeringsprogramma's worden opgezet en taalcursussen worden gegeven. Maar de beste dienst die we onze 'medelanders' kunnen bewijzen, is het uitdragen van Gods Woord. Een partijtje sjoelen met asielzoekers kunnen anderen ook. Maar als de kerk het Evangelie achterhoudt, wie zal het dan bekendmaken?

Het opwerpen van een dam

Onder de buitenlanders die zich hier (zoeken te) vestigen, zijn nogal wat aanhangers van andere godsdiensten: hindoes, boeddhisten en vooral moslims. De islam is in hoog tempo bezig de tweede godsdienst in ons vaderland te worden. Het is een van de redenen die christenen soms aanvoeren om een halt toe te roepen aan de instroom van asielzoekers. Wij houden ons met deze vraag nu niet bezig. Het is meer een zaak voor de politiek dan voor de kerk. Het gevaar van het moslimfundamentalisme wordt nog steeds onderschat, hoewel de gevolgen hiervan van tijd tot tijd zichtbaar worden in veelal zeer bloedige aanslagen. Er is echter nog een andere kant. De beste manier om de islam te bestrijden is niet door moslims te verachten, maar door onze islamitische naaste in liefde op Gods Woord te wijzen. Als de Heere dat Woord gebruikt, vallen er bressen in de muur van de islam. Zo kan er nog een dam worden opgeworpen tegen de wassende stroom van valse godsdiensten.

De kracht van de Heilige Geest

Onbegonnen werk, zal iemand zeggen. Inderdaad. Tenminste, als het moet in eigen kracht. Maar er is een betere weg. *"Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden"* (Zach. 4:6). Het zendingsbevel uit Handelingen 1 werd eerder in deze brochure al genoemd. Eigenlijk is dat geen bevel, maar eerder een belofte. Er staat immers wat voor: *"Maar gij zult ontvangen de kracht des Heiligen Geestes, Die over u komen zal; en gij zult Mijn getuigen zijn..."* (vs. 8). Dat is de weg die de Heere wijst. Geen activisme of krampachtigheid. Handen uit de mouwen? De handen eerst gevouwen! *"Ontwaak, noorderwind; en kom, gij zuidenwind...!"* (Hoogl. 4:16).

De weg van Gods voorzienigheid

Hoe we ook denken over de duizenden buitenlanders in ons vaderland, ze zijn er! Dat maakt niemand ongedaan. Hoe zijn ze hier gekomen? Daar zou veel over te zeggen zijn. Een ding staat vast: er is een God Die alle dingen leidt in Zijn voorzienig bestel. Hij heeft het zendingsveld op onze stoep gelegd. We hoeven geen verre reis meer te maken om een moslim of heiden te ontmoeten. We kunnen ons ook niet meer verontschuldigen, als we hen ten enenmale voorbijlopen. Ze zijn hier gekomen in de weg van Gods voorzienigheid. Ook dat is een drangreden tot evangelisatiewerk.

Tot besluit

Moet het nu van mensen komen? Allerminst!

De Heere kan en wil ons wel gebruiken, maar Hij heeft geen mensen nodig. Dat is ook die predikant gebleken met wie we begonnen. Terneergeslagen ging hij naar huis. Hij mocht geen uitnodiging doen onder de asielzoekers. Maar de Heere bracht ze Zelf. Toen het zondag werd, liep een Armeens gezin te zoeken naar de ingang van de kerk. Iemand sprak hen aan en vroeg wat ze wilden. In gebroken woorden kwam het antwoord: of ze er bij mochten zitten. De deur zwaaide open. Een paar vluchtelingen vonden een plekje onder het Woord. En ze zitten er nog steeds. Na vele jaren. Want God doet met Zijn Woord wat Hem behaagt.

” De handen
uit de mouwen?
De handen éérs
gevouwen!”

6. Evangelisatie onder vreemdelingen

- voetangels en klemmen

Een beetje zenuwachtig waren ze wel. Niet alleen de bijbelschoolstudenten, maar ook de jonge zendeling. Deputaten waren op bezoek vanuit Nederland. Visitatie heette dat. Het werk werd in ogenschouw genomen. Naar de vrucht werd onderzoek gedaan. De Bijbel-school kreeg ook een beurt. Belangstellend keken de deputaten om zich heen. Vragen werden gesteld, antwoorden gegeven. En toen ging er iets mis. Een van de dominees uit Nederland was met Ambrose in gesprek geraakt. Wat leer jij nu op deze school? Preken, zei de student met opgewekte stem. En heb je dat geleerd?, zo was de tweede vraag. Kun jij preken? Even bleef het stil. Ambrose wist duidelijk geen raad. Zijn ogen flitsten heen en weer. En toen kwam het antwoord, heel aarzelend: Yes sir (ja meneer). Kortsluiting was het gevolg. Het gesprek stokte. Had hij nou maar gezegd: Mocht ik dat nog eens leren... Maar hij kende die woorden niet. En hij was ook niet zo gewiekst als wij met onze nederige hoogmoed soms kunnen zijn. Toch lag hij wel eens te worstelen, als het zondag werd. En dikwijls zei hij: O God, ik leer het nooit! Een week later zat hij bij de jonge zendeling in huis. Hij had wel gevoeld dat er iets mis gegaan was in dat gesprek. De zendeling probeerde het uit te leggen. Waarom zei je het niet gewoon zoals het ligt in je hart, Ambrose? Och, zei de student, ik wilde dat wel zeggen, maar ik dacht: die mannen komen kijken of jullie het goed doen, en ik was bang, als ik zou zeggen dat ik na zoveel jaar nog steeds niet preken kan, dat ze u direct zouden oppakken en meenemen naar Nederland. Die beste Ambrose!

Er gaat nogal eens wat mis in de communicatie tussen twee culturen. Meer dan we soms beseffen. Zending en evangelisatie zijn een opdracht van de Koning der Kerk. Dat houden we vast. Het is een mooi werk, maar ook een moeilijk werk. Dat geldt zeker van de arbeid onder vreemdelingen. Maar er zijn soms storingen op de lijn. In het vorige artikel hebben we stilgestaan bij de opdracht en allerlei motieven. Voetangels en klemmen zijn er ook. Daar gaat het nu over.

Eenzijdig alloctonenwerk

Het is mogelijk dat we ons in het evangelisatiewerk eenzijdig gaan richten op buitenlanders en dat we intussen onze Nederlandse buurman vergeten. In zekere zin is dat wel te verklaren. Nederlanders zijn vaak zo gereserveerd, zo bot, zo verstandelijk. Soms heeft men zich losgemaakt van de kerk en wil men er niets meer mee te maken hebben. Soms heeft men nog nooit een kerk van binnen gezien, maar glimlacht men wat meewarig om die 'streng-gelovigen'. Bij buitenlanders krijg je soms meer respons.

Er zijn kinderevangelisatieclubs die bijna alleen uit donkere kinderen bestaan. En via de kinderen komt men soms in contact met de ouders. Zo gaat dat. Op zichzelf is dat ook verblijdend, maar laten we oppassen voor een eenzijdige gerichtheid. Ook onze 'landgenoten' hebben een ziel te verliezen voor de eeuwigheid. Ook zij worden geroepen om de Heere te zoeken en te dienen.

Het gevaar van zelfvoldaanheid

Een volgende voetangel heeft te maken met onze eigenliefde. We zijn bezig met buitenlanders en het lijkt goed te gaan. Wat maakt ons nu zo blij? We voelen ons gewaardeerd. Het staat ook wel een beetje stoer om met buitenlanders goede contacten te hebben. Het is zelfs avontuurlijk. In ieder geval hebben zij ons nodig en zijn ze afhankelijk van onze hulp. Dat geeft een goed gevoel, maar het is onecht. En natuurlijk, we hebben behoefte aan mensen die oprecht begaan zijn met hun medelanders in hun tijdelijke en geestelijke noden. Waren die er maar meer! We moeten echter onszelf kritisch bekijken en eerlijk onderzoeken, juist als we zo hard lopen. Waar doen we het voor? En wat bedoelen we ermee?

”Ook onze ‘landgenoten’ hebben een ziel te verliezen voor de eeuwigheid.”

Onbijbels activisme

Er kan een grote drang zijn om te evangeliseren. "We moeten getuigen", zo wordt er gezegd. Dat zal waar zijn. Maar wat is getuigen? En waaruit komt dat voort? Als God een mens bekeert, wordt hij steeds stiller. Kinderen worden niet pratend geboren, maar schreiend. Zo is het geestelijk ook. Op Gods tijd zullen die kinderen spreken. Eerder niet.

Intussen spreken ze ook door hun leven, hun eenvoud en vooral hun ootmoed. Daar gaat iets van uit. Dat voelt zelfs een wereldling die van godsdienst totaal geen verstand heeft. Nu is het mogelijk dat men genade bespreekt en toch niet bezit. Men mist de bijbelse kenmerken van Godsvreze en godzaligheid. Het gevaar is dan groot dat men daarvoor compensatie zoekt. Bijvoorbeeld door te 'getuigen'. Men zoekt dan zijn heil in actief bezig te zijn in evangelisatiewerk. Men wil getuigen, en eigenlijk wil men het niet eens. Men moet nog zoveel. Men heeft een hang naar evangelische kringen, maar eigenlijk leeft men onder de wet. Men wil de Christus uitdragen, maar in feite staat de christen op de voorgrond. Kortom, een onbijbels activisme. Gevaarlijk voor de kerk en heilloos voor de buitenlander.

Gebrek aan kennis van de cultuur

Wie met buitenlanders in aanraking komt, wordt meer dan eens getroffen door hun vriendelijkheid en gastvrijheid. Aan de oprechtheid daarvan hoeft u niet te twijfelen, maar een en ander heeft soms ook te maken met hun cultuur. Als we dat niet beseffen, kunnen er licht misverstanden ontstaan in de communicatie. Een voorbeeld daarvan hebben we al genoemd aan het begin van dit artikel. Relaties vormen een belangrijk element in de cultuur van Afrikaanse en Arabische volken. Mensen zijn belangrijker dan dingen. Gezichtsverlies moet daarom zoveel mogelijk voorkomen worden, ook bij een ander. Nodigen wij een buitenlander uit om naar de kerk te komen, dan kan hij zeggen: "Ik kom" (soms met de toevoeging: "als God het wil"). Misschien is hij helemaal niet van plan om te komen, maar zegt hij het op zijn eigen manier. Hij wil u niet beledigen, maar u kent de code niet. Komt hij die zondag niet opdagen, dan bent u wellicht teleurgesteld. Hij had het toch beloofd? Misschien wordt u zelfs boos en vormt zich de gedachte dat buitenlanders je maar wat voorliegen.

Een beetje inzicht in de betreffende cultuur is dus bepaald niet overbodig. Wie de moeite niet neemt zich daarin te verdiepen, loopt het gevaar als een olifant door de porseleinkast heen te gaan. Nu is het maken van fouten en blunders op zichzelf onvermijdelijk. Men zal er u ook niet hard om vallen, als men ziet dat u van uw fouten wil leren. Maar dat laatste moet blijken. Als iemand bijvoorbeeld zijn Bijbel op de grond legt of ermee naar de wc gaat, kan een moslim maar tot één conclusie komen: die Bijbel is voor u geen eerbiedwaardig boek. In de meeste culturen is het taboe om iets aan te geven of aan te pakken met de linkerhand. Dat geldt ook voor het over elkaar heen slaan van de benen bij het zitten (de schoenzool of voetzool wordt zichtbaar, een teken van verachting). Het zijn zomaar wat voorbeelden.

Omgangsregels

We noemen nog iets dat van groot belang is: bezoek als man nooit een buitenlandse vrouw, wanneer haar man niet aanwezig is. En omgekeerd: bezoek als vrouw nooit een man wanneer zijn vrouw niet aanwezig is. En als zo'n man ongetrouwd is? Dan geldt evenzeer dat je als vrouw geen man moet bezoeken die alleen is! En als het bezoekende meisje of de bezoekende (jonge) vrouw zelf ongetrouwd is? Dan geldt dit alles nog des te meer! We kunnen dit niet genoeg benadrukken. In vele niet-westerse culturen zijn de omgangsregels tussen mannen en vrouwen strak geregeld. In onze Europese samenleving is daar nauwelijks gevoel voor. We zijn ook wat dat betreft geheel op drift geraakt. Alles kan en mag. En als het niet kan, moet het kunnen. Op buitenlanders maakt ons land een losgeslagen, zedeloze indruk. Houd dit bij uw contacten in het achterhoofd. Er zijn kerkelijke meisjes die met goede bedoelingen aan het evangeliseren gaan, maar door hun kleding en gedrag de indruk wekken dat ze gratis verkrijgbaar zijn. En helaas moet gezegd worden: soms is men ook geëindigd in het vlees. Hoeveel schade dit toebrengt aan de Naam des Heeren en de zaak van Gods Kerk, is met geen woord te zeggen.

” Mensen zijn belangrijker dan dingen.”

Buitenlanders worden heel bijzonder

De cultuur van buitenlanders is niet zoals de onze. Dat moeten we goed vasthouden. We kunnen echter ook doorslaan naar de andere kant. Dan gaan we het eigene van een cultuur zo benadrukken dat er niets meer overblijft van het gemeenschappelijke. Het menselijk geslacht is echter *"uit enen bloede gescha-*

pen" (Hand. 17:26). Buitenlanders zijn gewoon mensen, net als wij. In de gemeente is er een plaatsje, ook voor hen. Er wordt soms gepleit voor 'etnische kerken' (Ghanezen bij Ghanezen, Hollanders bij Hollanders enzovoort). Men houdt aparte kerkdiensten, zelfs op zondag. En men verdedigt dat onder meer door te wijzen op het taalverschil. Zo wordt opnieuw een middelmuur opgericht (zie echter Efeze 2). Daarbij vergeet men dikwijls dat voor een niet-westerling een kerkdienst al goed kan zijn, ook wanneer hij niet alles begrijpt, maar welkom is en wanneer er iets uitgaat van de prediking en het samenzijn. Uiteraard is het fijn als er voor hem vertaald kan worden.

Geen begrip in de gemeente

Is er geen begrip of steun van de gemeente, dan wordt het wel heel moeilijk. Wij kerkmensen kunnen zo gemakkelijk afstoten. Er komt bijvoorbeeld een man met een leren jack en lang haar de kerk binnen, en we gaan allemaal zitten kijken. Hoe moet die man zich nu voelen? Of er komt een vrouw met een lange broek en zonder hoed. Wat is nu onze grootste zorg? Die broek? Die hoed die er niet is? Nee, ik zeg niet dat het onbelangrijke dingen zijn. U mag iemand daar gerust op wijzen, op het juiste moment en op de juiste toon. Als het Woord beslag legt, komen die dingen vast wel in orde. En zeker als God iemand in het hart grijpt! Zien we daar naar uit? Wat is nu onze grootste zorg? Om eerlijk te zijn: het is toch veel erger wanneer onze vrouwen en meisjes, zodra ze op vakantie de grens over zijn, ineens alles vergeten wat ze thuis geleerd hebben en gewoon waren te doen. Wat maakt dat voor indruk op de buitenwacht?

” Op buitenlanders
maakt ons land een
losgeslagen, zedeloze
indruk. ”

Loslaten van de bevindelijke waarheid

In de kerk verlangen wij dat een eerlijke boodschap gebracht wordt, de boodschap van recht en genade. In het evangelisatiewerk mag het niet anders zijn. De zuivere waarheid moet er klinken: de waarheid van de drie stukken, de twee wegen en de ene Naam tot zaligheid. Natuurlijk moet die op een eenvoudige, bevattelijke manier worden gebracht, maar er mag van de inhoud niets worden afgedaan. Wat is het erg als een lid van onze gemeenten aan buitenlanders gaat uitleggen wie Calvijn was en hoeveel kwaad die man heeft aangericht met zijn leer van de predestinatie! Wat is het verdrietig als asielzoekers bij verhuizing worden doorverwe-

zen naar een gemeente waar alle gedoopte leden worden gehouden voor kinderen des verbonds die eigenlijk alles al bezitten! Hier en daar lijkt het wel eens of mensen zich nestelen in het evangelisatiewerk die iets anders nastreven en elders niet aan bod komen. Is het dan een wonder dat het vertrouwen binnen de gemeente verloren gaat en dat velen zelfs kopschuw worden ten aanzien van het evangelisatiewerk?

” Voor een niet westerling kan een kerkdienst al goed zijn, al begrijpt hij niet alles. ”

Kwetsbaar werk

Het moet toegegeven worden: evangelisatiewerk is kwetsbaar. Het gebeurt immers dicht bij huis. Zending wordt meestal bedreven in de 'bush', ver weg bij ons vandaan. Wie ziet wat daar gebeurt? Evangelisatie ligt letterlijk op straat, vlakbij en zichtbaar voor ieders oog. Dat moet een buitenstaander mild doen zijn in zijn kritiek. De beste stuurlui staan immers aan wal? Maar het moet de werkers eerlijk en voorzichtig maken. Ze hebben een bijzondere verantwoordelijkheid.

Moedeloosheid

Wanneer we letten op al de voetangels en klemmen die inmiddels genoemd zijn, zou een mens de moed verliezen. Wanneer we zien op de soms geringe resultaten van het werk, wordt het dubbel zwaar. En wanneer we daarbij indrukken krijgen van onze eigen onbekwaamheid, zouden we zeggen: het is onmogelijk. Toch is het bovenstaande niet geschreven om te ontmoedigen. Integendeel. Het is veeleer een waarschuwing voor dwaze overmoed en een aansporing om hogerop te zien. Er zijn soms tijden dat een mens niet meer verder kan. Maar ook dan blijft het waar: *"Bij de mensen is het onmogelijk, maar niet bij God; want alle dingen zijn mogelijk bij God"* (Markus 10:27).

7. Evangelisatie onder vreemdelingen

- voetangels en klemmen

In het vorige artikel hebben we gelet op een aantal voetangels en klemmen waar we tegen aan kunnen lopen bij het evangelisatiewerk onder vreemdelingen. Het zou echter niet goed zijn om alleen maar te waarschuwen voor de gevaren. We moeten niet alleen zeggen hoe het niet moet. We moeten ook zeggen hoe het dan wel moet. Althans, we doen een poging daartoe. In dit slotartikel dus een paar praktische handreikingen.

Contact met de kerkenraad

De kerkenraad is verantwoordelijk voor wat plaatsvindt binnen de gemeente en vanuit de gemeente. Evangelisatie is geen hobby van enkele liefhebbers, maar een opdracht van de Heere aan Zijn Kerk op aarde. Het heeft God behaagd de ambten in te stellen en mensen te verkiezen, opdat zij de gemeente zouden regeren en dienen naar de eis van Zijn Woord. De leden van de gemeente hebben zich vrijwillig geplaatst onder het ambtelijk gezag door het afleggen van openbare belijdenis des geloofs. Nu is ieder christen geroepen door zijn evenswandel een leesbare brief te zijn en rekenschap af te leggen van de hoop die in hem is. Wanneer er sprake is van georganiseerd evangelisatiewerk, dient er in het bijzonder leiding en toezicht vanuit de kerkenraad te zijn. Het is vanzelfsprekend dat het reglement van een evangelisatiecommissie eerst wordt voorgelegd aan de kerkenraad. Hetzelfde geldt van een beleidsplan en voorstellen tot daadwerkelijke activiteiten in de richting van buitenlanders. Benoeming van medewerkers geschiedt door de kerkenraad, eventueel op voorstel van de commissie. Verder is het raadzaam te zorgen voor regelmatig contact met de kerkenraad door middel van toezending van notulen, een jaarlijkse samenspreking en bezoek van ambtsdragers aan bijeenkomsten.

” Het gaat niet aan om het Evangelie even in een notendop te presenteren en dan op te roepen tot een beslissing, zoals sommigen dat willen. ”

Contact met de gemeente

Houd de gemeente op de hoogte van het evangelisatiewerk. De meest voor de hand liggende wijze daartoe is het schrijven van stukjes in de kerkbode, waarbij inzage wordt gegeven in het werk met al zijn zorgen en zegeningen. Langs die weg wordt het meeleven van de gemeente bevorderd en mag het werk hopelijk ook een plaatsje krijgen in de voorbede. Het is waar dat het van Godswege op het hart gebonden moet worden, maar de Heere wil ook middelen gebruiken. En "onbekend maakt onbemind".

Daar komt nog iets bij. Evangelisatie is kerkelijk werk en behoort dat ook te zijn. Gods Woord is daar duidelijk in. We hebben daarom moeite met stichtingen die niet onder kerkelijke verantwoordelijkheid werken en niet onder ambtelijk toezicht staan. Dat geldt met name van stichtingen die breder van signatuur zijn dat wij gewenst achten. Het is een teken aan de wand wanneer men de reformatorische belijdenisgeschriften niet opneemt in de grondslagen en kan samen werken met hen die remonstrantisme aanhangen. Laten we toch waakzaam zijn. De leer van vrije genade is geen extra dat genegeerd kan worden in het evangelisatiewerk. Een arminiaanse achtergrond kleurt het hele werk, de hele boodschap en het hele materiaal!

Contact met het Deputaatschap

Namens de Generale Synode van onze gemeenten is het deputaatschap Evangelisatie ingesteld om het evangelisatiewerk in Nederland en België inhoud te geven. Dit betreft in de eerste plaats het werk op de evangelisatieposten in het land, maar vervolgens ook de toerusting en begeleiding van evangelisatiecommissies in de plaatselijke gemeenten. Het deputaatschap streeft er ook naar verantwoorde bijbelvertalingen en lectuur ter beschikking te kunnen stellen. De Generale Synode dringt er met klem op aan het materiaal te gebruiken dat door het deputaatschap wordt vervaardigd.

Evangelisatiecommissies en kerkenraden mogen een beroep op EVGG doen, maar dat geldt evenzeer leden en doopleden van de gemeenten die in stilte bezig zijn en bijvoorbeeld in hun werk- of leefomgeving buitenkerkelijken ontmoeten.

Contact met de buitenlanders

Het is een goede zaak enige studie te maken van de niet-westerse culturen (men spreekt ook wel van Afro-Aziatische culturen). Uiteraard is het niet iedereen gegeven zich te bekwamen in de culturele antropologie, maar mensen die zich toeleggen op evangelisatie werk onder allochtonen, zullen toch enige kennis moeten hebben van de doelgroep waar zij zich op richten. In het contact met vreemdelingen is het van groot belang te kunnen luisteren en niet te snel te spreken. Het gaat niet aan om het Evangelie even in een notendop te presenteren en dan op te roepen tot een beslissing, zoals sommigen dat willen.

We zijn geen laag overvliegende evangelisten die het Evangelie droppen, maar we worden geroepen om Gods Woord te spreken ter rechter tijd. Anderzijds mag het werk onder buitenlanders ook geen vrijblijvend karakter dragen. In het gesprek met de Samaritaanse vrouw heeft Christus Zelf een indrukwekkend voorbeeld gegeven van een wezenlijke ontmoeting met een vreemdelinge. Niet om na te doen, maar wel om na te volgen.

Liefde voor de waarheid

Onmisbaar is een hartelijke liefde tot de waarheid waarin God op het hoogst verheerlijkt wordt, de mens op het diepst vernederd en een arme zondaar in Christus getroost wordt. Zonde en genade dienen beide naar voren te komen in de boodschap die we brengen. Zonder wedergeboorte kan niemand ingaan in het Koninkrijk der hemelen. Wij moeten een nieuw hart krijgen. Ja, wij kunnen nog een nieuw hart krijgen. Een ruime nodiging mag uitgaan tot zondaren van het menselijk geslacht. Niet de boodschap: God heeft u lief en Jezus is voor ons gestorven. Wel de boodschap dat wij verloren liggen, maar dat er behoud is voor een ieder die zich tot Christus wendt. Daarbij zal ook benadrukt moeten worden dat het geloof een gave Gods is. In alle eenvoud moet worden verteld hoe de Heere plaats maakt voor Christus in het hart van Zijn kinderen.

Geen aanstoot

"Weest zonder aanstoot te geven en de Joden en de Grieken en de gemeente Gods" (1 Kor. 10:32). "Onthoudt u van alle schijn des kwaads" (1 Thess. 5:22). Wees waakzaam tegen alle wind van leer, maar ook tegen struikelingen in het persoonlijk leven. Met onze daden kunnen we in een dag afbreken wat we in jaren probeerden op te bouwen.

Nuchterheid

Buitenlanders worden nu eens in de goot getrapt, dan weer worden ze bijna doodgeknuffeld. Wees nuchter. Het zijn mensen met positieve eigenschappen, maar ook met hun gebreken en zonden. Ten diepste zijn ze net als wij: verdorven door onze diepe val in Adam. Stel uw verwachtingen daarom niet te hoog. Dat leidt alleen maar tot frustratie of zelfs tot bitterheid. Een kruimeltje liefde en een weinig zelfkennis zijn ook hier onmisbaar om het vol te houden. En hoewel het werk met veel gebrek gebeurt, de Heere Zelf zal zorgen voor de vrucht. Ga maar voort het Woord te strooien in alle eenvoud. *"Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien"* (Psalm 126:5).

Zelfonderzoek

Een mens zit er dikwijls zelf zo tussen, ook wanneer de Heere hem of haar geroepen heeft. Ja, het is mogelijk dat heel onze godsdienst ijdel is. Daarom is het zo nodig onszelf te onderzoeken voor het aangezicht van een alwetend God. Hij kent het hart en proeft de nieren. Vraag om waarheid in het binnenste. Vraag ook om liefde voor de buitenlanders.

Onze buren vergeten?

Sommige mensen zijn zeer bewogen met de buitenlander. Dat is natuurlijk nooit af te keuren. Toch is er wel wat mis als er geen enkele bewogenheid met de Nederlander is. Roeping tot evangelisatie begint dicht bij huis: bij onze buren, collega's, vrienden en bekenden. En niet te vergeten: in ons eigen gezin, als we dat mogen hebben.

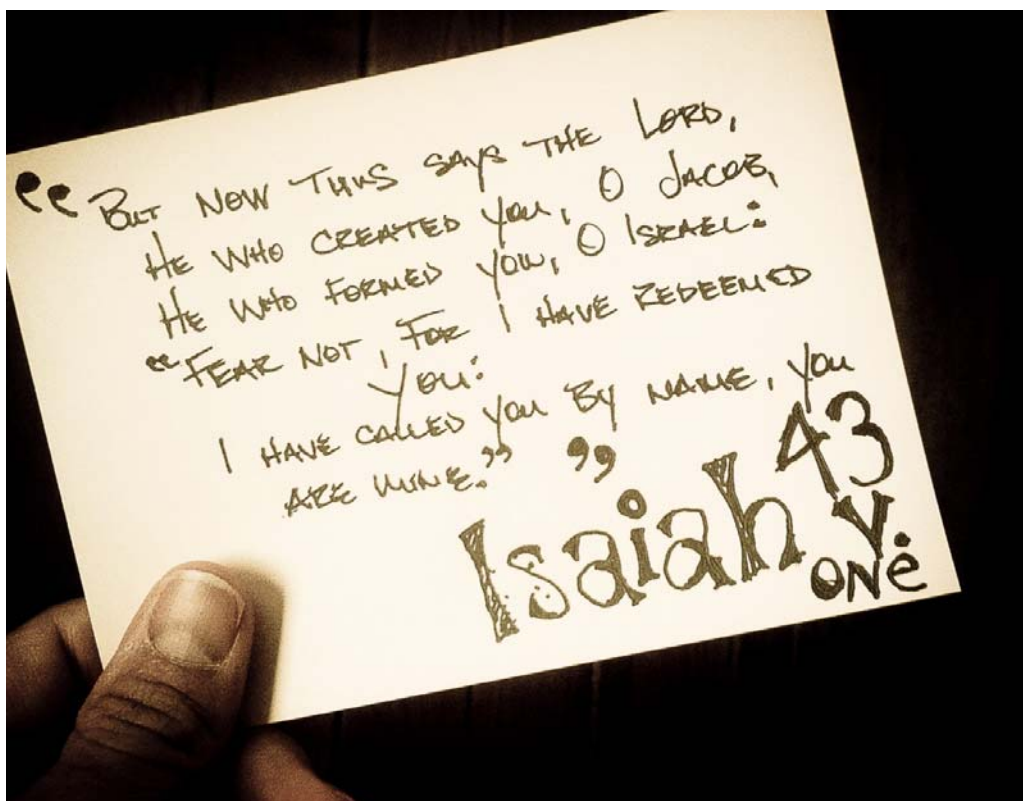
Onszelf vergeten?

Er staat een aangrijpend woord van de Heere Jezus in Mattheus 23: *"Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeeën, gij geveinsden; want gij omreist zee en land om een Jodengenoot te maken; en als hij het geworden is, zo maakt gij hem een kind der hel, tweemaal meer dan gij zijt"* (vs. 15). Wat zou het erg zijn, als dat ook van ons moet gelden.

Er is een verhaal over een meisje dat steeds onderweg was om andere mensen te bekeren. Toen ze stierf en bij de hemelpoort kwam, viel het bitter tegen. *"Ik ken u niet vanwaar gij zijt"*, zo klonk het in haar oren. Verbaasd was haar antwoord: *"Maar ik was altijd onderweg om van U te getuigen!"* *"Dat is waar"*, zei de Heere, *"Ik ben bij je aan de deur geweest, één- en andermaal, maar nooit was je thuis. Nooit lag je in je binnenkamer te roepen om genade. Nooit was het rechtvaardig verloren in je leven. En nooit was er plaats voor een geschonken Zaligmaker. Nu is het te laat. Ga weg van Mij; Ik heb je nooit gekend!"*

Wat zal ons einde zijn? *"Vele eersten zullen de laatsten zijn, en vele laatsten de eersten"* (Matth. 19:30). De Heere ontferme Zich over de vreemdeling binnen onze poorten, maar óók over ons en onze kinderen.

” Roeping tot
evangelisatie begint
dicht bij huis: bij onze
buren, collega's,
vrienden en bekenden. ”

Een uitgave van het Deputaatschap voor Evangelisatie Gereformeerde Gemeenten

www.evgg.nl